

**Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра мистецької освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

Стрітьєвич Т.М. _____

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

ОПР: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Факультет: Педагогіки, психології та мистецтв

Форма навчання: денна

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни
«РИСУНОК» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Розробники: викладач Ткаченко Р. С. _____
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____

_____ (Стрітьєвич Т.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Ó _____, 20__
рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів ЄКТС – 8	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна	
Блоків/модулів –	Спеціальність: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки	
Розділів/змістових модулів – 3		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		1 – 2-й	
		Вид контролю:	
		Екзамен/ Диф.залик	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: -8й сем 1 год/тижд.	Освітньо-професійний рівень: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	2 год.	
		Практичні, семінарські:	
		102 год.	
		Лабораторні:	
		Самостійна робота:	
		136 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Консультації:	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є вивчення та практика рисунку, розвиток художніх навичок, сприйняття та передачі форми, формування професійних умінь.

Завданнями вивчення дисципліни «РИСУНОК» є:

- вивчення закономірностей природи;
- усвідомлення принципів та методів реалістичного зображення об'ємної форми засобами рисунку;

- підвищення культури сприйняття студентів та формування високих естетичних потреб;

- розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу;

- розвиток цілісного сприйняття;

- опанування уміннями та навичками лінійно-конструктивної побудови, світлотіньового та тонального рисунку;

- оволодіння етапами виконання рисунку, виразними засобами рисунку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва, й характеризується певною невизначеністю умов.

- Розвиток критичного та наукового мислення студентів.

- Навички міжособистісної взаємодії.

- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; презентувати результати власної художньо-творчої діяльності

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу.

- Здатність сприймати новітні концепції в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації творів мистецтва, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

Здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні

технології в творах образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.

- Розуміння закономірності творчого процесу: перебігу та етапів виявлення і

втілення художнього образу за допомогою образотворчих засобів; розуміння особливостей художнього сприйняття: цілісного бачення, асоціативного, образного сприйняття; визначення етапів та послідовності реалізації художнього образу в мистецькому творі. Здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.

- Досконале володіння дисциплінами образотворчого циклу та здатність спрямовувати ці теоретичні знання та практичні навички на виконання роботи в матеріалі. Усвідомлення основних художніх особливостей зображально-виразних засобів та їх можливості у виявленні образу.

- Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Програмні результати навчання:

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.

- Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.

- Знання основних законів теорії композиції; її видів, правил, прийомів та засобів, володіння специфічною термінологією, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції; володіння чітким уявленням щодо гармонійної організації композиції.

- Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві, реставруванні.

- Здатність застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти намалювати натюрморт, пейзаж, голову, півфігуру, фігуру людини, створювати тривимірні об'єкти (скульптура) та просторові інсталяції (візуальні практики, сценографія) в різних матеріалах.

- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення.

- Вміння визначати й оцінювати образотворчу діяльність у системі часово-зорових мистецтв, володіти образотворчою грамотою, фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів, вміти аналізувати художні твори за різними критеріями.

- Вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, керувати художньо-творчою діяльністю учнів, ураховуючи їх вікові та індивідуальні можливості.

- Вміння аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу

- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку.

- Здатність свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.

- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку, живопису.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I Базові знання і навички рисунку, основні поняття світло, тінь та форма та вираження цих понять на практиці.

Змістовий модуль 1. Зображення геометричних тіл

T1. Лінійно-конструктивна побудова куба

T2. Зображення гіпсового куба

T3. Зображення гіпсового циліндра

T4. Зображення двох гіпсових геометричних тіл (піраміда і куля)

T5. Зображення трьох гіпсових геометричних тіл (куб, конус і шестигранник)

Розділ II Застосування і поглиблення вмінь та навичок рисунку, відтворення складних форм.

Змістовий модуль 2. Рисунок гіпсового орнаменту

T1. Зображення гіпсового симетричного орнаменту

T2. Зображення гіпсового асиметричного орнаменту

Змістовий модуль 3. Складна форма

T1. Зображення доричної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.

T2. Зображення іонічної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.

T3. Зображення драперії на рамі. Світлотіньове і тональне вирішення.

T 4. Зображення натюрморту з різних за фактурою предметів. Виявлення форми предметів, фактури, тону.

4. Структура навчальної дисципліни

[illegible]

Тема 2. Зображення гіпсового асиметричного орнаменту			10											
Змістовий модуль 3														
Тема 1. Зображення доричної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.			12											
Тема 2. Зображення іонічної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.			14											
Тема 3. Зображення драперії на рамі. Світлотіньове і тональне вирішення.			12											
Тема 4. Зображення натюрморту з різних за фактурою предметів. Виявлення форми предметів, фактури, тону.			12											
		2	102											

5. Теми семінарських занять
Не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Лінійно-конструктивна побудова куба	2
2	Зображення гіпсового куба	6
3	Зображення гіпсового циліндра	6
4	Зображення двох гіпсових геометричних тіл (піраміда і куля)	8
5	Зображення трьох гіпсових геометричних тіл (куб, конус і шестигранник)	10
6	Зображення гіпсового симетричного орнаменту	10
7	Зображення гіпсового асиметричного орнаменту	10
8	Зображення доричної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.	12
9	Зображення іонічної капітелі. Виявлення об'єму, форми та простору за допомогою світлотіні й тону.	14
10	Зображення драперії на рамі. Світлотіньове і тональне вирішення.	12
11	Зображення простого натюрморту з різних за фактурою предметів. Виявлення форми предметів, фактури, тону.	12
		102

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1		
2		
3		
4		
5		
	Всього	

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Прививчені курсу використовуються такі методи навчання:

- словесні – лекція, розповідь, пояснення, інструктаж;
- наочні – демонстрація, ілюстрація;
- практичні – практична робота, вправи.

На практичних заняттях розв'язуються практичні завдання за темою розділу.

Рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок контролюється на заліку.

11. Методи контролю

Поточне оцінювання знань студентів під час лабораторних занять, кафедральний перегляд, залік, екзамен який являє собою створення практичної роботи з рисунку, який оцінюється на перегляді кафедральною комісією.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання: здійснюється на лабораторних заняттях або на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять чи при бажанні підвищити попереднє оцінювання). Оцінюється виконання практичного завдання в матеріалі за темою (аудиторна робота та самостійна робота).

Максимальна оцінка за аудиторну та самостійну роботу 10 балів – (аудиторна робота 5 бали; самостійна робота 5 бали)

- **10 (5+5) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, логічно, пов'язуючи з вивченим, аргументує своє рішення виконання роботи. Обов'язковим є охайність роботи та її оформлення. Також робота повинна мати творчий підхід та високий рівень складності.
- **9 (4+5) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, логічно, пов'язуючи з вивченим, аргументує своє рішення виконання роботи. Робота має незначні технічні недоліки у виконанні та оформленні. Також робота повинна мати творчий підхід та високий рівень складності.
- **8 (4+4) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, має складності при аргументації свого рішення виконання роботи. Робота має незначні технічні недоліки у виконанні та оформленні. Робота не носить творчий характер та має низький рівень складності.
- **7 (3+4) б.** одержує студент, який виконав роботу, але робота має деяку не відповідність із завданням, відтворює засвоєний теоретичний матеріал із помилками, не може аргументувати свого рішення виконання роботи. Робота має і технічні недоліки у виконанні та оформленні. Робота не носить творчий характер та має низький рівень складності.
- **0 б.** ставиться студентові який не виконав завдання.

1 бал студент може отримати за відвідання лекції.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Басанець Л. В. Техніка рисунка м'якими матеріалами : методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Художні техніки в образотворчому мистецтві» для самостійної роботи здобувачів вищої освіти 1 року навчання першого (бакалаврського рівня) спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) / Л. В. Басанець, Т. М. Маслова. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. - 33 с.

2. Гопцій О. Б., Матвєєва П. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с.

3. Демченко, І. І. Імітаційне моделювання у квазіпрофесійній підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки (164). с. 82-87. 2009

4. Кардашов В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва. – Київ, 2007.

5. Елементи образотворчого мистецтва: Навчальне видання щоденника. навч. посіб./ Йоганес Іттен. Пер. з нім. С. Святенко. К. 2022. 166 с.

14. Рекомендована література

1. Прохорова Н. А. Формування художньо-творчої активності студентів на заняттях з дисципліни «Рисунок» [Електронний ресурс]: мат. всеукр. конф. / Н. А. Прохорова. — Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/645/1/N_Prohorova_YPPZHOO_IM.pdf
2. Сотник Л. І. Історія методів викладання рисунка. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.visnik.org.ua/pdf/v2015-07-23-sotnyk.pdf>
3. Українська радянська енциклопедія [Електронний ресурс] / [ред. М. Бажана]. - Т. 1. - Режим доступу: <http://leksika.com.ua/17560723/ure/poliklet>
4. Шпитальова, О. В. Методичні аспекти формування професійних навичок педагога-художника засобами рисунка [Текст] / О. В. Шпитальова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – № 4 (48). – С. 416–424.